

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállítás:

Kazinczi-utca 811 sz. hová a lap szellemi részét
illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hová az előfizetési pénzek
és reclamatiók küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor
ára 6 kr.; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten:
Zeisler M. (király-utca 60. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler
(Neu-Markt 11. sz.).

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész íven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Félévre 4 „
Negyedévre 2 „

A „SZÉKELY HIRLAP“

előfizetési ára:

Félévre 4 ft. { Negyedévre 2 fr.

A „Jogász-egylet“ tagjai számára:

Félévre 2 fr. { Negyedévre 1 fr.

T. előfizetőinket kérjük a pénzeket ha-
ladéktalanul beküldeni,
A kiadó hivatal.

Erdély leányaihoz!

M.-Vásárhely, 1871. jul. 21.

(r.) Nem hiszünk gondolkozó embert, ki ko-
runk társadalmi irányában is ép úgy ne érez-
né a ferdeségek és anomáliák leverő nyomását,
mint épen a politikai életirányban. Sőt a tár-
sadalmi lét alakulásaiban szereplő téveszmék lá-
tásán, átgondolásán, százszorta fájdalmasabban
rendül meg az egészséges emberi kebel, mint
a politikai tévedéseken vagy bűnökön: mert mi-
g ez utóbbiak hatásai, bármí vérzők legyenek is,
— soha sem haladhatják túl az emberi erő és
türelem határait: addig a társadalmi lét elvett
iránya, magát az embert forgatja ki a termé-
szet sérthetlen, változhatlan törvényeinek kereté-
ből, s önmaga ellen fordítja az embernek saját
erejét, azon erőt, mely nekie a lét küzdelmében
való megállhatásra adatott.

Az elvett társadalmi irány így, egy szaka-
datlan boszuvá válik nem csak azok ellen, kik
öntudatosan vagy csak jóhiszeműleg is, a hamis
nyomdokon járnak; hanem boszuvá válik az utá-
nak következőkre is századokon át, míg a Ne-
mesis, mint a dühöngő orkán, a fagy, vagy a
tűz fordulójának végleténél, — kimerültségből
csendesül le.

Jelenkori társadalmunk egyik, és pedig hord-
erejében és következményeiben alkalmasint legna-
gyobb téviránya: a **nőnem társadalmi állásá-
nak meghatározásában fekszik.**

Sokkal szélesebb kiterjedést vett már a gya-
korlati életben azon fogalmak nyilvánulása, me-
lyek a „női emancipáció“-ban, mint alap-dog-
mában fekszenek, hogysem ezekről itt részlete-
sebb ismétléseket kellene felhoznunk. De ez álta-
lában nem is célja jelen soroknak.

Ezuttal, a divat és napirend színvonalán álló
nagy kérdésnek, egy bennünket, erdélyieket ép
most közről érintő epizodja felett kívánunk
egy kissé, sine ira et studio elmélkedni, azon jó
reményben: hogy Erdély asszonyai bizo-
nyára **még megértik, még átérzik** azon
hangot, mely e sorokban bájos hazánk
örökifju természetének romlatlan ke-
beléről, a zanyák és önnön családi bol-
dagságuk szent emlékeiből szól hoz-
zájuk!

Közelebből a „Nők lap“-jában egy felszólí-
tás indult ki Pestről, s csaknem valamennyi ha-
zai lap útján eljutott hozzánk is: hogy „a kor“
mitőlünk is azt „kivánja“, hogy mi is induljunk el
a „világ után“, s alapítsunk „magasabb nevelés

rendszer“ leányaink számára; hogy neveljük a
a leányokat is „úgy, mint a fiukat“, oktassuk,
iskoláztassuk őket épen úgy, real iskolákban, gym-
násiumokban, akadémiákon, hogy a nők is „vég-
re“ foglalhassák el „az egyenlő teremtetés egyenlő
joga szerint“ mindazon tért a társadalomban,
mely őket épen úgy illeti, mint a férfiakat; hogy
így „tölthesse be“ a nő is „hivatását“, legyen
„független“, ne szoruljon a férfi „gráciájára“,
ki „zsarnoka“ is lehet azért, hogy „eltartja“,
hogy élhessen a nő is „becsületes keresménye“
után a „maga erején“, hogy: egy szóval, épít-
sük meg mi is a „női emancipáció“ or-
szágutjait hazánkban!

A buzgó indítványozó urbölgy személyesen
körutazza most az országot, hogy „bővebb ma-
gyarázatokat“ élő szóval osszon mindenütt, hogy
„nőegyleteket“ hívjon életbe, s a már meglévő-
ket a „jótékonyaság teréről“ a fenni czélok szol-
gálatába terelje át stb.

Mindezek világosan közről érdekelnek ben-
nünket, minálunk, gyermekeinkről van szó, ezek-
nek jövőjéről foly az alku. Nem rettegjük azért
még azon legnagyobb keserűséget sem, hogy ta-
lán egyes-egyedül maradunk véleményünkkel a
sajtóban, és elmondjuk azt, a mint következik.

Mint minden ámitásnak ellenségei, az ön-
ámitástól is a végsőig ovakodni igyekszünk;
és így teljességgel nem tartózkodunk elismerni,
hogy hazánkban az iskolai rendszer, (össze nem
tévesztendő a szülői nevelési rendszerrel,) tehát
az általános értelmesedés és felvilágosodás főes-
köze, még vajmi sok fogyatkozásban szenved,
hogy az még óriási reform-munkát igényel, míg
a kedvezőbb kör- és térfigati viszonyok között
előbbrehaladott európai államok mai álláspontját
elérheti. All ez a fiu- és leányiskolákra egyiránt.
Tudják ezt a mi nemzetünk törvényhozói és nap-
számosai is igen jól; és jó lélekkel nem is ille-
heti sem őket, sem a nemzet polgárait alapos vád,
hogy az iskolai nevelési rendszernek a jelenkor
kívánalmaihoz való folytonos tökéletesítésére min-
den kitelhető — s legfentebb tán kissé igen is
gyors lépésben — el ne követnének.

A ki nem restelli az unalmas statisztikai
összehasonlításokat, meggyőződhetik: hogy a tan-
ügyileg legfejlettebb államok Amerika és Svájc
sem mutatnak fel fejlődésüknek a miénkkel azo-
nos korszakában hasonló erélyt és gyors haladást,
mint Magyarország. Az egyedüli hiba tán az le-
hetne, hogy mint a külsillogásra sokat tartó nép,
— többesekét áldozunk az épület „fedélzetére“,
mint alapfalaira.... de ez nem oly nagy baj,
ha csak az előbbi nem történik az utóbbinak ro-
vására!

Közművelődésünk ily fejlődésnek indulva, s
látva még azon buzgó áldozatkészséget, melylyel
a tanügy hazaszerte felkaroltatik, valóban meg-
döbbenő jelenség az, ha a közművelődés firmája
alatt egy egészen más, idegen, társadalmi kör-
eszmét látunk föllépni,

Azért, hogy leányaink még nem tökéletes
Amazonok; azért, hogy leányaink még képesek
jó magyar gazasszonyok és hű magyar feleségek
ies anyák lenni; azért, hogy leányaink még le-

tudnak mondani a nagy világ „minden áron“
élvezetéről; ezért: neveljük őket egy formán
a fiukkal, hogy azontul legyenek képesek min-
denre, a mire a férfiak képesek, s többé ne le-
gyenek képesek amazokra, melyekre eddig
csak azáltal voltak képesek: mert nők vol-
tak, kiket nem neveltek úgy, mint a fiukat, mert
már a jó isten maga nem teremtette úgy és olya-
noknak őket.

De talán mégis, mindezek daczára még kell
lenni ennek az ajánlott természet-kifacsarásnak?
Talán valóban odajutottunk, hogy társadalmunk
többé meg nem élhet az eddigi természetes
eszmekörben?

Vajjon?

Tán azért, hogy egy sereg leányt borzad
nőül venni egy másik sereg férfi, mert attól fél,
hogy az „emancipáció“ előkorában a „nagy vi-
lágnak nevelt“ hölgyeknek „világra szóló“ vágyait
keresetképpessége ki nem bírja elégíteni? Vagy
tán azért, hogy egy sereg szegény honorácziór
leány himzésből, varrásból s finomabb kézi mun-
kából nem bírja önmagát „állásához méltóan“ el-
eltartani, elegánsul ruházni; miután a kézi mun-
kát a gépek olcsó munkája miatt roszul fizetik
a szegény, de „művelt“ leány pedig nem igen
kap „uri ember“ férjet; — mosni, sütni, főzni
takarítani pedig „derogál származásuknak?“ És
így mindezen hivatás fosztott leányokból csupa
orvosokat, tanárokat, hivatalnokokat kell csinálni,
hogy megélhessenek!

Ej, ej, ez igazán furcsa állapot lenne. Mert
magában véve ugyan nem lenne benne semmi le-
hetetlenség, csak hogy aztán az ebből támadó s
további fejtegetés nélkül is kézzel fogható társa-
dalmi differenciát világosan úgy kellene s csakis
úgy lehetne kiegyenlíteni: hogy viszonylagosan
a fiugyermekeket is úgy kellene nevelni, hogy
ezek is értsék és tudják a női hivatás természe-
tében fekvő mindennemű dolgokat; tudjanak főzni,
varrni, sütni, mosni... tán anyákká lenni is!!?
— — no de, ez már bajos feladat, melyen a nők
maguk kaczaghatnak lehangosabban, — — és a
kérdés ez egyetlen oldalának egyszerű átpillantása
is, már fölment bennünket minden további pole-
miától.

A kontinens többi részétől eltekintve, —
Erdély asszonyai legtávolabbról és semmi tekin-
tetben sincsenek oly helyzetben, hogy a hangzatos
modern frázisokkal telt, de minden állam- és lé-
lektani magvat nélkülöző pesti felhívás reájuk
legkisebb alkalmazást találhatna. Meg vagyunk
győződve, hogy legfentebb néhány foglalkozás nél-
kül, több hiusággal, mint honleányi erényekkel
bíró „urnő“ kivételével, — Erdély valódi assz-
zonyainál ama felbomlásra vezető irány és
törekvés, viszhangra találni nem fog! Mert le-
hetetlennek tartjuk, hogy nőink a birtokukban
lévő édes családi boldogságot, melynél különbet
semmi hely és semmi kor sem mutathat föl, —
egy kis hiuságért cserébe bocsátani hajlandók
lehessenek; cserébe egy oly kilátásért, mely ha
valóban célhoz emelkedhetnék: épen a női élet
minden zamatját semmisítené meg; de
minthogy ezt sem a nők, sem mi férfiak nem
akarhatjuk, tehát a pesti intenció minálunk leg-
alább, érvényre nem számíthat, s így a netaláni
kísérleti fáradozás is-csupa elvesztegetett idő lenne!

Jobb lesz tehát az erre szánt időt és pénzt oly intézmények létrehozására fordítani, melyek igazán segíthetnek valamit azon leányok sorsán, kik önhibájukon kívül nem juthatnak el hivatásuk gyakorlathoz: hogy egy családot boldogítva, e legnemesebb munkájuk után becsülettel megélhessenek!

A nézetünk szerint használhatóbb módok és eszközökről, közelebbről fogunk szólni.

Delegáció.

A magyar delegáció hetes bizottsága július 15-én 10 órakor értekezletet tartott, melyen a két delegáció által a hadügyi költségvetésre megszavazott összegek közti eltérések konstatáltak. Határozat nem hozott, mivel mindkét delegáció hetes bizottsága Lónyay közös miniszterhez lévén meg hiva ebédre, ott tartottak közös értekezletet.

A szárazföldi hadsereg rendes költségvetésében a két delegáció határozatai közt a következő eltérések mutatkoznak: a magyar delegáció összesen 84.556,127 frt az osztr. del. 83.537,528 frt. így tehát az előbbi 1.018,599 frral többet szavazott meg.

Július 17-kén a nyilvános ülés előtt zárt tanácskozmány tartatott, melyben az üzenetek összegyűjtésére kiküldött, hetes bizottság jelentés előzetesen tárgyalatott. A bizottság javaslatai jóváhagyólag tudomásul vétettek; vitára csupán a határőrvidék kérdése szolgáltatott okot. A magyar országos bizottság ugyanis a határőrvidék költségeit közös budgetben beállította, míg a birodalmi tanács delegációja ezen összeget a költségből kitorlotta, mivel a határőrvidék költségei a polgárosítás következtében megszűnő közös természetűek lenni, a közös államháztartás terhére nem képezhetik. A hetes bizottság javaslata e tekintetben volt, hogy a magyar delegáció a birodalmi tanács delegációjának határozatához hozzájáruljon. Hosszabb vita után, melyben különösen hangsúlyoztatott az, vajjon így határozat nem állana-e ellentétben a védtörvény szellemével, határozattá vált, hogy a határőrvidék költségei a határőrvidék jövedelmaiból fognak fedeztetni, e költségek azonban a költségvetésbe is beállítandók lennének mindaddig, míg az egész határőrvidék polgárosítása megtörténik.

A nyilvános ülésen, mely 12 órakor nyílt meg, a kormány részéről Beust gr. Lónyay Menyhért, Orczy Béla, Khun br. és Benedek Sándor voltak jelen, Majláth Antal gr. elnök a jegyzőkönyv vezetésére Széll Kálmánt a szőlők följegyzésére Miske Imrét szolgitván föl. Szél Kálmán Hauschild őrnagy özvegyének kérvényét mutatja be, melyben a rajta állítólag elkövetett sérelmet panaszolva, orvoslást kér; e kérvény a hadügyminiszteriumnak fog kiadatni. Szőgyényi László helyett Stoll Károllyal hivatott be.

Fél 1 órakor tárgyalás alá vétetik a hete bizottság jelentése a külügyi költségvetés iránt.

Maros-Vásárhely képviselő-testületének folyó július hó 18-án tartott közgyűlése.

— A szokás szerinti hosszúság várakozás, s az egyes tagokhoz megjelenésük végetti küldözgetés után egybegyűlt mintegy 20 képviselő, s d. e. 10 óra után a közönség megkezdte kinyomtatást feltűntető gyűlés az elnökölő főbíró által megnyitott.

Mindenek előtt a múlt ülés jegyzőkönyve felolvastatván, az egy pár észrevétel és kijavítás után helyben hagyatott.

TÁRCZA.

A commune tagjai.

(Folytatás és vége.)

Jules Vallés inkább irodalmi kurióznak mondható. Különös előszeretettel ecsetelte a fegyenczeket, a rendőrség kegyenczeit és egyéb csöcselék népséget. Legnevezetesebb műve „Les hommes de la rue,” mely szerfölött velős, plaszticus irányú.

A commune alatt egy izben következőleg nyilatkozott: „Je ne me suis jamais occupé du bon Dieu, mais je déteste le Chirste, comme toutes les reputations surfaites.”

(Sohasem törődtem a jó Istennel, hanem megvetem Krisztust, mint minden tulmagasztalt hirnevességeket.)

Mielőtt a hírlapíró pályára lépett, hol mint tanító, hol mint hivatalnok, Haussmann alatt, működött.

Vermorel, mint gyakorlott zsurnaliszta a „Reform” szerkesztője volt; de tisztátalan jelleme miatt sok izben megátadott, nevezetesen a köztársaság alatt Rochefort által, ki őt azzal vádolá, hogy mint Napoleon bérencze egyetlen néplázító cikkével a tiszta demokratikus pártnak csak kárára van.

Assy, mint az „International” egylet feje legnagyobb befolyást gyakorolt a mozgalomra. Ő volt az, ki Crezzuotban a nagy munkaszünetelést szervezte s az egész mozgalmat vezette.

A Napoleon ellen szőtt merényletnek ő is egyik részese lévén, a szobájába lépő és elfogatását elrendelő biztost lelővé. E tettét avval mentegeté, hogy napkelte előtt valaki szobájába nyomult, és ő azon hiedelemben, hogy tolvaj vagy talán gyilkos, revolverét csak önvédelmiül használta. A törvényszék azonban e hui mentegetőzést nem fogadta el, és életfogytiglan tartó fogságra ítélte el. A szeptember 4-kei események ismét visszaadták szabadságát.

Ezután a napirend olvasatott fel, s legelőbb is a belügyminiszterium leirata került tárgyalás alá, melyben a városi tisztviselők részére megszavazott 20 % drágasági pótlék jóváhagyása megtagadtatott, mert ezáltal a városi költségvetésben 3640 frt hiánnyal keletkeznék, melynek mimódoni fedezésére alap nem mutattatott ki és mert a kérdéses tisztviselők már egyszer részesültek fizetésfölemelésben. Városi szónok Keresztes nyomtatékosan sürgeti a 20% drágasági pótléknak ujabbi megszavazását, mert szerinte a városnak a megnevezett jövedelem forrásokból bővséges bevétele van, s így semmi deficit sem keletkezik. Szóltósi Samu szívesen megszavazná, de előbb azt kívánja, hogy előadó ur ép oly szépen mint elbeszélte, tegye papírra a mondottakat, számokkal mutassa ki az egyes fölemlített forrásokból befolyó összegeket, s ezen kimutatást a képviselőtestület elé terjesztvén, az egész terjedelmében későbbi igazolhatóság végett jegyzőkönyvbe iktatassék be. Vagner figyelmezteti arra a gyűlést, hogy a jelenlevők közül (ekkor összesen 26-an) csak 11-en vannak, kik nem fizetéses tisztviselők, s így a képviselőtestület e tárgyban nem szavazatképes (ugy gondoljuk 20 tagjelenlétét említették ily végből szükségesnek) mert a többségben levő tisztviselők önmagoknak nem szavazhatják meg a javadalmazást. Tehát elhatározatott, hogy a jövő gyűléshez a fedezeti alap írásban beadandó lesz s ekkor fogják a drágasági pótlék kérdését eldönteni.

2. Egy másik miniszteri rendelet olvasatik fel a gabonaraktárnak katonai laktanyává átváltoztatása iránti fölterjesztésre vonatkozólag. Tudásul vétetik.

3. Olvasatnak az igazságügyminiszteri rendelet a törvényszékek és járásbírók szék helyeinek megállapításáról, s a telekkönyvi hatósággal felruházott járásbírókáról. Tudásul vétetik.

4. Olvasatik a belügyminiszter leirata az iránt, hogy Bernáth Dénes és társa azon kérelmekkel, hogy a következők reájok nézve megszüntetessék, elutasítatnak. Élénk tetszéssel és éljenzéssel fogadtatott; s ez alkalomból kifolyólag egy bizottság nevezetik ki a város realitásaira vonatkozó szerződvények átnézése végett.

5. Most kerül szónyegre a gyűlésnek legfontosabb, s folytonosan nagy érdekeltséggel, pár izben iszonyu zajjal kísért tanácskozási tárgya. Kovács Soma, mint a közmunkaügyi bizottmány előadója bemutatja a nagyköz- és régibarmvásár-utczák szabályozására, valamint a szabályozási munkálatok, kiadása iránt f. hó 17-kén tartott árlejtés eredményre vonatkozó irományokat és rajzot. Ezek tartalmáról, valamint a közmunkaügyi bizottmány eljárásáról referál egy kellőleg részletes, folyékony, világos beszédben.

Ezen előadásból a következő adatokat közöljük itten: a nagyköz kiszélesíthetése végett kisajátítandó földterületért Pál Károly s a helyi ref. főtanoda mintegy 5000 frtnyi kárpótlást fognak kapni. A szabályozási munkálatok árlejtése az alábbi eredményre vezetett: a földmunkát, mely a 7278 frt kikialtási árról 5750 frtra verekelt, ez utóbbi árban Zsombori fogadta el, tehát az árlejtés 1528 frt árleszállítást eredményezett. A 3866 frton kikialtott kőmives munkára Seidel Károly vállalkozott 3030 frtért; az itteni árszökkenést ennélfogva 836 frt. Végre a kövezési munkálatra, mely 7883 frt. volt előlegesen fölvéve, a 7489 frtra levert munkaárban Zalányi fogadtatott el, tehát 394 frt munkabér kevesbület mellett, és így a összes vállalkozási ár a kikialtási becárnál kevesebb lett 2759 frt 23 krral.

(Vége következik.)

Ranc szintén a tehetségesebb hírlapírók közé tartozik: a „Rappel” főszerkesztőinek egyike, s Gambetta legbensőbb barátja volt. Grousset, Milliére és Arnauld a „Marseillaise” segédszerkesztői voltak.

Paschal Grousset, korzikai születésű, írója volt ama cikkeknek, mely Bonaparte Péter herceget arra indítá, hogy a főszerkesztőtől, Rochefort Henriktől levél útján lovagias elégteltelt követeljen; e levél azonban a cikk írójára nézve is annyira sértő volt, hogy a herceg mind Grousset, mind a szerkesztő által párbajra hivatott; ez előbbinek tanui valának Fonvielle és Noir Viktor, kinek megöletése a herceg saját kezei által eléggé tudva van. Rochefort tanukül Milliére s Arnauld kérte föl, kik most együttesen működtek a commune mellett. Grousset, ki a commune alatt a külügyek vezetője volt, a német hatóságokhoz intézett azon naiv köriratt által tünt fel, melyben a commune elismerését az európai hatalmak részéről kéri, mi természetesen válasz nélkül hagyatott.

Az itt említettek közül a legderekabb volt Milliére, ki utolsó perceiben is fényes bizonyítékát adta hősiességének; a csapatok által fölsimertvén, a Pantheon lépcsőzetére vezetett, s míg a katonák czéloztak, Milliére jobbját fölemelvén, fönhangon kiáltá: „Éljen a köztársaság!” „Éljen az emberiség!” „Éljen a...” tovább nem folytathatta, mert mellén több golyó fúródván át holtan összerogyott.

Cournet rendőrfőnök, Granier pedig a commune intendása volt.

A hadügy vezetésével Rossel, Cluseret, Dombrovizski és La Cecilia voltak megbízva.

Rossel ritka tehetségekkel felruházott katonának látszott; müegyetemi iskoláit a legjobb sikerrel végezte, sőt egy dolgozatával 600 franknyi pályadíjat is nyert. A rendes hadseregnél kapitány volt, parancsnokának szintugy mint a kapitulációnak határozott ellenzői közé tartozott.

A róla irt tudósítások mind megegyeznek abban, hogy becsületes és jellemes ember volt. A versaillesi lapok támadásai ellenében atyja nyilvánosan védelmezte.

— Reményi Ede hangversenyét, örömmel halljuk, jövő csütörtökön, július 27-én fogja az elbai színház megőrtani. Addig is, míg a már kész érdekes műsorozatot, jövő számunkban egész terjedelmében közölhetnők, tudatjuk, miszerint a művész kitűnő tanítványa Plotényi Nándor is fog hegedülni; Fehérvári színház pedig egy kedvelt vígjátékot játszand bevezetésül.

— Az igazságügyi m. kir. miniszter a marosvásárhelyi királyi tábla kerületére felállított esküdtszékhez sajtóügyi vizsgáló bírónak Kovács János, itteni királyi táblai fogalmazót nevezte ki. (E hírnök vétségéből maradt kihagyva mult számunkból. Szerk.)

— Városi rendőrségünk nagybecsű figyelmét bátorkodunk az alábbi két dologra fölhívni. A piaczsór kellő közepén a „három rózsá”-hoz czimzett vendéglő udvarán egy nagyszámu, a szó teljes értelmében vett disznócsorda van beszállálva. Ezen, az aesthetika iránt nem igen nagy fogékonysággal bíró állatokat, naponta háromszor a piacon szokták megégetni, s a nyár titkasztó hősege ellen, a piacot átszelő vizárokba az ormányos portékák által rögtönzött sártócsákban, felfrissíteni. Ez még csak hagyján, de midőn a kora reggel enyhébb levegőjétől kedvre kerekedett nagy csorda bős elvadultsággal iramlik a szerenesétlen fejlődésű s egyetlen sétatérünknek, hogy annak kapunélküli kapuján berohanva, az idei kapálás vagy felalás hiányát mohó gyorsaságu az csodás sikerű túráikkal helyettesítsék, — ez még is talán kissé igen sok. Hátha még a tisztességes külsejű embert épen arra viszi sorsa? A minap is egy arra járó kis gyereket szinte szétmazzargoltak! Szerény nézetünk szerint, az említett disznócsorda szomszédságában residáló „városirendőrségnek tán mégsem kellene ily széles mérvű elnézést gyakorolnia a „választó polgárság” magán érdekei iránt, midőn azok sok más polgárok hátrányával járnak. Ha nem csalódnak a paritás kedvéért a sétatér tulsó végén is egy háznál van egy hasonló sertés-laktanya.

A másik tárgy, melyre a tisztelt városi rendőrség figyelmét felhívjuk, a vásárhelyi hordárok vagy is trágerek ügye. A rendőrségnek, mint közbintonsági hatóságnak, ugyanis mindenütt egyik igen fontos, szükséges, s nem épen hálátlan tevékenységi körét képezi a békés hajlamu polgárokat, a nyersebb, durvább és hatalmas embereknek zsarolásai, zaklatásai és gorombaságai ellen lehetőleg megővni. E tekintetben legkevésbé sem elégséges a repressiv eljárás. E célra a megelőző, praecutelariz intézkedések megtétele, s azoknak erőlyes szigoru foganatbavétele mulhatlanul szükséges. Ezen biztonsági irányelvben leli alapját az általában gorombáknak ismert bérkocsisok elleni eljárás, a kocsisági árszabályozás. Hasonló indokok forognak fenn, s ennél fogva hasonló intézkedéseket igényelnek az u. n. trágerek, tudniillik minálunk azon mintegy 15 szál jól megtermett, vasmarku, marczonea kinézésű egyén, kik a nap hév áráiban a piacon, boltok előtt vagy a sétatéren elnyulva hevernek s a körülötök zsbongó légyserget brugószerű horkantásaikkal riasztgatják, — vagy ittason s pálinkát lihegve s jobbrabalra dölínkeve, tántorognak a járókelők ijedelmére. Éjjel kocsimákba, földalatti lebujsokban dözsölnek és zajoskodnak, s a csendesebb becsületes munkát restelve, a diszes trageri névvel büszkélkednek, s ebből kifolyólag a fuvarosok és áruszállító szekerek lerakási segédletére más nem „hivatott trager” a világért se engednének, de a czéges káromlások, gorombaságok és erőszakos zsarolásokra nézve még a bérkocsisok is jóval tul tesznek. Ezen önmagukat a legtágabb szabadoosságra privilegizáló s a rendőrség erőlyes ellensúlyozása nélkül mind jobban jobban alásülyedő proletárius zsarnokok, minden áron rendőri szabályozást kívánnak. Vegye kezébe ez ügyet a

Cluseret multja kissé regényes. Némelyek íróni mások szerint francia születésű politikai vétségek miatt volt kénytelen szülőföldjét odahagyni. Huzamos ideig Amerikában tartózkodván, részt vett a polgárháboruban és tábornagyi rangig emelkedett.

A szeptemberi események után ujra föltűnt Párisban s különösen az által vonta magára a közfigyelmet, hogy a „Marseillaise”-ben egy cikket irt Gambetta ellen, kit erélytelensége és lanyha elvei miatt megátadott; Rochefort hevesen protestált e cikkek ellen, és azt polgárháborura való izgatásnak mondá. Ez szeptember hó elején történt történt és ekkor Rochefort szavai nemmaradtak egészen hatás nélkül; később már a polgárháboru szó sem volt képes oly ijdelmet gerjesztetni.

Cluseret Páris kapitulációja után Lyomba ment hol fölkelést rendezett a köztársaság ellen, mely szerint nem lázította eléggé a népet. Ott azonban megbukott és csak a commune alatt jutottak neki jelentékeny hadi operációk osztály részül. Azonban itt is számos nehézséggel kellett küzdenie, a mennyiben föllépése gyanut gerjesztett, sőt miután, mint foradalmi csapatok vezére, vereséget szenvedett, letétetett és börtönbe zárattott, honnan azonban rövid mulva kiszabadult.

Kollegája Dombrovizski már a legyél fölkelés alatt volt ismeretes és jelentékeny strategikus tehetséget fejtett ki.

La Cecilia származására nézve olasz; életének legnagyobb részét utazásokban tölté, mi által rendkívül sok nyelvet elsajátított, később egy szerkesztőségben mint fordító nyert alkalmazást; némelyek szerint már Garibaldi alatt is szolgált.

Ezek volnának röviden a commune jelentékenyebb tagjai; jobbadán tanult és tiszta jellemű egyének, kiket csak political fanatizmus indíthatott ama véragyalyaló tetek elkövetésére. Az általunk elősoroltak közül a többtől az utókor nem fogja megtagadhatni hogy cselekedeteiknek belső oka nemes lehetett, s hogy vétkük csak az örűtség volt. „Ref.” K—n.

rendőrség, mert higgye el, hogy nagy jót tesz vele az összes kereskedőkkel, fuvarosokkal, s igen számos más polgártársaiukkal, s a mellett még önmagának is valóban nem megvetendő érdemeket szerzend. A vasut megnyitása előbb utóbb csak bekövetkezik, s akkor ugy is okvetlenül szükséges lesz ilyes intézkedéseket és szabályozást behozni. A kezdetet erre már most kellene megtenni, mert ha a mostani anarchia átmegy odáig, akkor sokkal nehezebb lesz annyi nagyszámu hordárt rendhez és fegyverlemhez szoktatni.

== **Vizbefulás.** Tegnap délbén az Elba alsó végénél, a két folyamág egybeszakadásánál — hol folyvást lovakat és szarvasmarhákat fűrésztelenek s usztatnak — egy földmives is 2 lovat addig hajszolgatta az u. u. Kisbolygó környékén, míg az egyik élettelenül roskadt a víz alá; a megrémült földmives egy pár résztvevő segítségével nagy ügygyel-bajjal kivonszolta a szegény párat a partra, hol azonban kevés idő múlva még némi életjelt adott s mozgni kísérletet tett; de többé fel nem elevedett.

== **Színészeink** ugylátszik tökéletesen szerelmesek az 5 felvonásos s kivált elavultabb drámák és tragediákba. Pedig a színmű nem olyan, mint az óbor, hogy minél vénebb, annál jobb legyen, s aztán nem is a leg-hosszabb darabok szoktak a legjobbak lenni, kivált ha az unalmas hosszúság még nem kifogástalan játékkal is párosul. Hiszen mi sem volnánk még, hálá az ég jóvoltának! annyira elmaradva a kor szellemétől, hogy színművészeink folyvást csak saját izlésű darabokkal traktálhassanak minket. Az eltávozott művészpár nagyobb közönséget egybevonzó hatása nincs már többé segédletökre s a színészi actio könnyen, fizető és mulatni óhajtó jövedelmi reactiot szülhet. Talán jó volna a közönség kíváncsiát is tekintetbe venni, s egy kis változatosságot hozni be abba az ódonserű 5 felvonásos játékrendbe.

== **A poklóstűz**át árszelő vízárok, mely a város és határának igen jelentékeny részéről egybegyűlemelő vizet veszi magába fel, esőzések alkalmával annyira felduzzad, hogy az utcát s néhány telket is el szokta önteni, s néhány napig a kurutyló békák öröme, pesszéd zöldes színű hináros pocolyát magaután hagyni. Az ősalapot e maradványára a végítélet ki van mondva; mert a nagyköz szabályozása alkalmából e patakocsa rendbelső munkálataira is a városi képviselő testület ismételt határozata folytán, e hét végén volt a bérbeadási árlejtés megtartandó.

— **A helyi jótékony** négyelet választmánya f. hó 18-án alelnök Mikó Mihályné elnöklété alatt rendkívüli gyűlést tartott, melyben az egylet által segélyezett és közelebből meghalt egy szegény temetési költségeinek fedezésére 9 o. é. frt utalványoztatott. A négyelet az utolsó rendes választmányi gyűlésben egy tombolajáték és tárlat rendezését is elhatározta, melyek közül az első ez évi szeptember hó első hetében, az utóbbi pedig oktob. hó első hetében az Apolló teremben fog megtartatni. A rendező bizottságok következőleg aiakittattak meg: 1) a tombola-játékra: elnök b. Bálint Józsefné; alelnök: Mikó Mihályné; biz. tagok: Bodolla Jánosné, Damokos Antalné, Dózsa Danielné, Deák Józsefné, Hirschmann Adolfné, Bihari Sándorné, Knöpfler Vilmosné, Bodolla Ágnes, 2) a tárlatra nézve elnök: gr. Toldalagi Victoriné; alelnök: Ugron Józsefné; bizottsági tagok: Görög Józsefné, Dózsa Danielné, Bárdosi Jánosné, Tribusz Antalné, Filep Albertné, Ziegler Károlyné. Evvel kapcsolatban még azt is megemlítettük, hogy a tárlat kiállítására vonatkozó tervezet már készen van, s közelebből szét fog küldetni.

KÜLFÖLD.

New-yorki (Amerika) táviratok nyomán értesülünk vala, hogy ott a katolikusok és protestánsok között véres összeütközés történt. A vallási türelmetlenség e szögyenletes nyilvánulása, épen a vallásszabadság classikus hazájában, mindenkit meglepett. Ez utcai harcokról most a „Times” részletes tudósítást közöl. Azonban, hogy olvasóink e rendkívüli esemény szülő okát megérthessék, szükséges némi történeti előzményeket előre bocsátanunk.

Orániai (III.) Vilmos mintegy két évszázaddal ezelőtt legyőzvé ellenét a katolikus II. Jakabot, Irland királyát az ir földet végleg protestáns uralom alá vetette. A protestánsok a két döntő esata évfordulóját jul. 1-én és 12-én, azóta mindig megünnepezték a brit szigeten, különösen pedig Irlandban, hol ily alkalommal mindig összejutások voltak a két felekezet között, minthogy a katolikusoknál szomorú emléket keltett fel. New-Yorkban utóbbi időben az irlandiak kivándorlása folytán a katolikusok túlsulya emelkedtek s midőn a csekélyebb számú protestánsok az idén f. hó 12-én ama győzelmek ünnepejét megülni készültek, a kath. munkás osztály oly fenyegető állást foglalt el, hogy a hatóság jónak látta az ünnepelet betiltatni, mi természetesen a protestánsokat zuditotta fel. Erre aztán a hatóság megengedte az ünnepelet megtartását; de katonai fedezetet rendelt ki. Ez azonban nem riasztotta vissza a munkásokat, kik hasonlóképp megjelentek az ünnepeleten. — Az összeütközést a „Times” így írja le: „A menetben mintegy 200 vettek részt 2000 rendőr és katona fedezete alatt. A protestánsok mindnyájan narancsszínű szalagot viseltek vállukon s 12 zenészszer és 3 zászlóval indultak ki délután 3 órakor. A néptömeg több ízben megtámadta a menetet; de ismételve visszavertették. A támadók részéről később több lövés történt s fájórkint hullott a kő, mire általános utcaharc fejlődött ki. A katonaság minden parancsszó nélkül, sőt a tisztok tilalma daczára ismételt sortűzet adott némely házaknak, a melyekből lövés történt, valamint a járdán haladó néptömegnek is. Végre Varián tábornok, ki a csapatokat vezényelte a rakoncátlan 84-ik ezredet fedezetül hátra küldvén a 9-iket hívta előre s erre a menet ismét megindult. Azonban az utcákon már ekkor igen sok halott s még több katona is megsebesült, kiket mindjárt elszállított orvosok vettek ápolás alá. Ez a

tán a menet minden további megtámadás nélkül végződött s a protestánsok a Cooper-intézet elé, erre leoldozták és eldugták szalagjaikat s eltűntek a nép közt, zászlóikat a rendőrség vevén át. A csend ezzel tökéletesen helyre állott. A zavargás alatt 21 ember halt meg 175 kapott sebet s mintegy 200 elfogatott.”

— A francia viszonyokról sok különböző hír érkezik. Hir szerint az orléanisták kilépnek a passiv magatartásból és a nemzetgyűlésnek azon javaslatot fogják tenni, hogy Aumale herczeg bizassék meg a végrehajtó hatalom főnökségével. Természetes, hogy ennek éle Thiers ellen van intézve, kit a radikálisok részéről is veszély fenyeget; mert ezek Faidherbe tábornokot, Gambetta benső barátját akarják a miniszter-tanács elnökségére ajánlani.

— Németországban újabban az ultramontánok elleni küzdelem veszi igénybe a figyelmet. Bismark herczeg felépése a kármányok részéről ismét megindítja azt; most a bajor és württembergi kormányval már egyezés jött létre, de hogy e közös eljárás miben fog állani, nem tudjuk. A bajor kormány egy papnöveldeből kizárta azon tanulókat, kik excommunicalt tanárt nem aktrták katholicosnak elismerni.

Goresakoff a csár megbízása folytán fogadta az evangélikus szövetség küldöttségét, a herczeg hangsúlyozta a csár és saját rokonszenvét az evangélikus szövetség célja is a vallásszabadság iránt. A kihalgatás másfél óraig tartott.

Távirati hírek:

Cattaró, jul. 14. Rodich altábornagy, Dalmátia kormányzója. Ő felsége meghagyásából üdvözlé a montenegrói fejedelmet, utódnak születése alkalmából. A montenegróiak ezen megtiszteltetés felett nagy örömeiket és köszönetüket nyilváníták.

Páris, jul. 14. Ma d. u. Vincennesben a tüzéségi laboratorium termében explosio volt, mely állitilag 60 személy meghalt, és 12 sebesült — legtöbbszire asszonyok — vitteett már eddig el. — Dupanloup nem fogadta el a párisi érsekséget.

Páris, jul. 15. A versaillesi püspök, a toursi érsek, a carcassonei és pamiresi püspökök feliratot intéztek a nemzetgyűléshez, melyben azt kéri, hogy a nemzetgyűlés tiltakozzék a papán elkövetett merénylet ellen, és szólítsa fel a kormányt, hogy a kűhatalmakkal egyetértőleg a papát hilyezze vissza előbbeni viszonyaiha.

New-York, jul. 15. Hirszerint jamaikában jun. 19-kén néger lázadás tört ki. A kormány megtette a kellő intézkedéseket. A constablerek felfegyverezettek; a csapatok harc-készen tartatnak.

München, jul. 15. Az izraelita cultus-község előljárássága a bajor király kabineti titkáráról következő táviratot kapta: O felsége a szeretetnek és hűségnek az izraelita synodus által táviratilag tanusított kijelentést örömmel fogadta.

Ő felsége viszonzásul kegyteljes köszönetét küldi a synodusnak — azon ohajtás kíséretében hogy ezen gyűlekezet igyike legyen az elsőnek mely az ujonan alakult birodalom minden részeiből egyesít tagokat a béke műveleteihez, és vajha az tartos és áldásos gyümölcsöket teremne.

Prága, jul. 15. Rudolf koronaherczeg ma reggel 6 órakor utazott el. Ő fensége lovas-lövészekből álló diszkisérlet mellett a pompásan díszített nyugoti pályudvarba ment, hol már ezernyi népség várta őt.

Miután ő fensége a helytartóság vezetőjétől, a polgármestertől, Prága és Smichow várostanácsaitól és a tábornoki kartól elbucszott, az udvari waggonba ült és Karlsteinba utazott.

Bécs, jul. 17. Jólértesült körökben alaptalannak mondják azon hirt, mintha Csehország kormányzati személyzetében közelebből nagyobb változások állanának be.

VEGYES.

== **Megjelent** az angol nyelv levél szerinti önképzéséből Nagy Sándor debreczeni főtanodai nyelvtanártól a XII-ik levél is. Ara egy-egy levélnek 30 kr.

== **Megjelent** és szerkesztőségünkhez is beküldetett az „Angol és francia Nyelvtanok” című hetilapnak 1-ső száma. Szerkesztik és kiadják Bauer M. Lőrincz és Dióhegyi Márton Pesten. Előfizetési ára egész évre 6 frt; mely Bickel Gusztáv könyvkereskedésbe intézendő Pesten, váci-utca 9. sz.

== **Ugyanesek** beküldetett a „Kaloecai Lapok” című hetiközlöny ügyesen szerkesztett mutatvány száma.

== **Eperjesen** folyó július hó 5-kétől fogva „Oberungarischer Lloyd” című német közgazdasági hetilap indult meg. A gazdag iparu Szepesség ebben is bizonyára egy életrevaló emeltyüt nyer.

== **Vettük** Kőcsi Károly kolozsvári főtanodai tanárnak előre is tudott „Közégi faiskola, Alapvonalak a gyümölcs fatenyesztésre” című munkáját, melybe beleértve, részletesebben is meggyőződünk a mű alaposágáról, terjedelmes és gondos kidolgozásáról; miért is nem mulasztthatjuk el azt a gazda közönség figyelmébe újból is melegen ajánlani.

== **Arvizek.** Az ország minden részéből érkeznek tudósítások a sok esőzés és vízáradások által okozott tetemes károkról, melyeket minthogy egész terjedelmekben közölni lapunk szűk tere nem engedi, beírjuk ezuttal e sajnos események általános fölemlítésével.

== **Ügyvéd statisztika** Magyarországon, Erdélyben és Maros-Vásárhelyt. Érdekesnek tartjuk a Waga László igazságügyminiszteri fogalmazó és Erdélyi hazánkha által hivatalos adatok nyomán szerkesztett „Magyar- és Erdélyországi területén lakó gyakorló ügyvéd statisztikája” című munkálattól néhány adatot kismemelni: Magyarországon volt ugyanis 1870-dik év végével 3490 gyakorló ügyvéd, Erdélyben 240, összesen: 3730; arányitva tehát az ügyvédek számát a népességhez, — mely az 1870. évi népszámlálás szerint Magyarországon 11,117,623-ra, Erdélyben pedig 2,101,727-re, és így összesen 13,219,350 főre — általában 3544 lélekre esik egy

ügyvéd. Erdélyben azonban sokkal kedvezőbb az arány mert itt csak minden 8757 egyénre jut egy prokátor. Legtöbb ügyvéd Pesten van; 651, hol a 200,476 főnyi népességéhez arányitva minden 307 főre egy-egy ügyvéd esik; Pestnél tehát ügyvédek dolgában csak Eperjes város boldogabb, mert ezen 10,772 lelkot számláló városban 41 gyakorló ügyvéd székel, ezekből így minden 262 lélekre esik egy; míg ellenben Szepesmegye hatóságának területén, mely 128,956 főnyi népességet számlál csak 2 gyakorló ügyvéd lakik, és így egyre-egyre 64,479 lélek esik. A székelyföld is, ismeretes perlekedő természeténél fogva, nem épen az utolsó helyet foglalja el e tekintetben; minek tanuságául szolgálhat, hogyha a székely fővárosból Maros-Vásárhelyről hatóságilag följelentett 28 gyakorló ügyvédet e város mult évi létszámához: 12,678 főhez arányitjuk, mert itt már minden 452 lélekre jut egy ügyvéd. A közlöttekhez még csak azt kívánjuk megjegyezni, hogy a fenforgó ügyvéd statisztikában, nem az ügyvédi diplomával bíró egyének, hanem csak azon gyakorló ügyvédek vétettek föl, kik okleveleket kihirdetvén, tetteleg is ügyködnek s az illető törvényhatóságoknál mint olyanok bejegyezték; pedig ezeneken kívül még mennyi percsináló és vesztő, mennyi zúgfirkás van ország-szerte.

— **Az igazságügyi miniszter** közelebből küldötte szét körrendeletét a törvényhatóságokhoz, melyben felszólítja őket, hogy tegyenek intézkedéseket, miszerint a törvénykezési helyiségek deczember 1-én az új bíróságok használatába bocsáttathassanak. A kihirdetett elnöki és ügyészi állomásokra a folyamodások oly nagy számmal érkeznek be, hogy a posta is alig győzi szállítani.

== **A királyi elsőfolyamodásu** törvényszékek szervezése most már csakugyan közel megvalósulásnak néz elibe. Erre mutat mind a nevezett törvényszékek és járásbíróságok székhelyeinek megállapítása s váratlan közzététele, mind a „Budapesti közlöny” közelebbi számaiban megjelent pályázati hirdetés a nevezett törvényszékek elnöki és ügyészi állomásainak betöltése iránt. A pályázni kívánók augusztus 15-kéig kötelesek folyamodásukat benyújtani.

== **Egy régóta** szükségesnek érzett miniszteri rendelet. A vallás és közoktatásügyi miniszter a magyarországi és erdélyi tankerületi főigazgatókhoz 1871. évi június hó 29-kén 15,107 sz. a. a következő rendeletet intézte: Tapasztaltatván, hogy az érettségi vizsgálatnak főkép a tanuló ifjúság részéről újabb időben nem azon fontosság és jelentőség tulajdonittatik, melylyel ezen következményeiben nagy borderejű intézménynek birnia kell, hogy rendeltetése helyénalak kellőképp megfeleljen, — a mely fentebbi körülményre leginkább az által szolgáltatott indok és alkalom, ha az érettségi vizsgálatok körüli eljárásnál nem a kellő szigor alkalmaztatik, — ennek megszüntetése vegett valamint egyrésztől intézkedem, hogy az érettségi vizsgálatot illetőleg a kivételes engedélyek és elengedések elnyerése vegett naponta nagyobb számmal beérkező folyamodványok elintézésénél a legszigorubb eljárás alkalmazás-sék, — ugy másrésztől (ezimedet is) felhivom, hogy az említett vizsgálatok megtartásánál, szem előtt tartva az erre vonatkozólag még érvényben fennálló szabályrendeletek szellemét és irányt, kellő szigorral járjon el.

== **Gr Széchenyi István** összes műveinek teljes kiadását már régóta óhajtvá várták a komoly műveket kedvelő irodalombarátok. Ez óhajnak a megboldogult fia, gróf Széchenyi Béla, már legközelebb eleget tesz. A nagy szellem munkái Paur Iván rendező keze alatt most már Czenken vannak föllállitva s a még napvilágot nem látott irodalmi művek, levelek, eszmeföredékek bizonyára szintén egy-két kötetet tesznek ki. Pauer már több mint két hete legnagyobb szorgalommal rendezi. A kiállításról Ráth Mór fog gondoskodni, hogy a tartalomhoz méltó legyen.

— **A m. k. államvasutak** igazgatósága legközelebb kiadott rendeletében valamenyi alárendelt közegének határozottan meghagyta, hogy jövőben az írásbeli közlekedésnél hivatalos nyelvül kizárólag a magyar nyelvet használják.

— **Tolnai Lajos** közelebb sajtó alá rendezi újabb beszélyeit, melyek két kötetben Aigner Lajos kiadásában látnak napvilágot.

— **A bukaresti kamara** megszüntette a brassói román gymnasium és Szt.-Miklós templom subventióját. A „Gazeta” keserű kifakadások között így kiált fel: „Bójárok: kamattal fizetjük vissza azokat a filléreket, a melyeket most — tehetetlenségünkben, nyujtanátok!” — E felkiáltás furesa egy perspectivát nyit a tervbevett jogakademia, színház stb. ügyére.

— **A román kormány** új kölcsöne 18 millióra rug. A kik egy milliót irnak alá százalék elengedésben részesülnek s az obligatiók kiadási ideje jul. 1-től aug. 1-jéig terjed. A vasuti obligatiók ki nem elégitett tulajdonosai most készülnek a munkára, el akarván ütni e kölcsönt addig, a míg a kormány jogos követeléseiket ki nem elégitette.

— **Baritiu György és Kászoni István** a brassói iparegyelet tagjai, a városi képviselőt vasuti osztályának megbízásából Bukarestben jártak, hogy működjenek egy Brassóból Oláhországba menő vasuti összeköttetés érdekében. A román kormánykörökben is ugy áll a nézet, hogy Háromszéken keresztül Moldovába vivő vonalat európai fontosságúnak s így okvetlen kiépítődnek tartják.

— **A berlini magyar egylet** e hó 8-ikán ünnepele 25 éves fönlállásának évnapját. A berlini lövölde nagy termében dalelőadások, szavalatok után disztrakoma is végül táncz is volt. Az egylet tagjain kívül idegen is számosan jelentek meg. Az egylet 25 év alatt 1341 tal-lért vett be, ebből átutazó honfiaknak 266 tallért, betegsegélyezésre 129, elszegényedett tagok és özvegyek számára 700—750 tallért adott ki. Jelenleg 70 tagja van az egyletnek és 300 kötetből álló könyvtára.

Törvénykezés.

A m.-vásárhelyi m. kir. ítélő táblánál 1871. július 24-ik és következő napjain a következők ügyek fognak nyilvános ülésben tárgyalatni.

I. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bró Ferencz Károly.

Székely János Borfota Simon és társa e. egy darab erdő i. Krampf Mihály, mint Krampf Sára gyámjának Graeser Lajos és társai e. tartás i. Glockner Katalin és Glockner Mártonnak mint Glockner Katalin törvényt. szül. kisk. anyjának és gyámjának, Schochert József e. atyaság elismerése i. Bereczki László Albert János e. sommás visszahelyezés i. Sigmond István öz. Tolna Jánosné e. sommás visszahelyezés Kerekes Márton Tóth György e. sommás visszahelyezés Joda Jónás és társa Henningfalvi gör. kath. egyház e. 60 frt kár megtérítés i. Lukács János Foris György e. 62 frt 50 kr. i. Kis Samuelné hagyatéka Hirsch Samu Tyifor György e. 43 frt váltó pere.

Előadó k. t. bíró Csergedy János.

Juon Stan Dán Persány községe e. 37 frt i. végrehaj. Groza Péter Friedmann József e. egy ezüst óra lánc visszaadása i. Nagy Sándor és neje öz. Cseke Józsefné e. 44 frt i. Andrejka Mihály Palade Dumitru község előjáró által képviselt, Topánfalva községe e. 150 frt kártérítés i. Androne Nicula Csoropár Alexa és társai e. sommás visszahelyezés i. Szarka Susanna László Rafaelné utóbb Apáthy Péterné és társa Kőnczei Lajosné és társai e. osztály i.

Előadó k. t. bíró Gyarmathy Sámuel.

Kiss Adolf Karácsonyi Pál hagyatéka e. 12 frt 80 kr. Steinfeld Izsák Bálint József e. 269 frt i. Safráni A. János Stinge Mária e. váltó ügye gr. Kun Kata öz. b. Löwenthal Sámuelné kárpótlás kiutalási ügye Keszler János Paraskiva János és társa e. elsőbbségi igény iránt Imre István és neje Pataki Miklós e. egyezmény feltörés i. Pataki Susanna Imreh Istvánné Pataki Miklós e. zálagos fekvők átadása i. Beteg Kelemen kárpótlás kiutalási ügye.

Előadó k. t. bíró Dr. Endes Gábor.

Gress András Losch Sofia e. 336 frt i. Sándor Gergely Szász József e. 546 frt i. ugyanannak ugyan az e. előjegyzés i. Velicka Lajos Görg Gergely e. 65 frt 20 kr. i. Gunesch Sámuel s társa Szöcs Dani e. 268 frt 66 kr. Karniol Sámuel Bíró János s társa e. 220 frt i. Bencez András Bíró Julianna s társa e. 3477 frt kártérítés i. Károly Fehérvári r. kath. káptalan Barcsai Sigmond jogutoda e. 4200 frt. i. ifj. Pálfi Mózes gondnoksági ügye Juhász Józsefné tizedkárpótlásos ügye.

Előadó k. t. bíró Déési Farkas.

Bartha Pál Vig János e. sommás visszahelyezés Lázár Gottlieb Szepper János e. 180 frt i. Bíró Daniel Szucs Juonné Milkis Iliana e. egy telek és külsőségek visszaadása i. Székely István hagyatéka gr. Mikó Kata hagyatéka e. 31 frt 50 kr. i. Balog Borbára és Mária Vincze József és Balog Mihályné e. tulajdoni igény iránt Kóvér Sándor Utó Ferencz e. 74 frt i. Bárdosi János Bothos Stefan e. haszonbér jószág visszaadása i. gr. Haller Jenő Kropasschek Ferencz e. 938 frt 37 kr. Irimia Petru Vlajk Juon e. sommás visszahelyezés i. Hintz János Kreusil Gábor e. ügyvédi munkadíj i. Kőpe István Bacsó Anna e. közös okmány közlése i. Szeredai Ignác Pataki Sigmondné Szeredai Teréz e. zártati ügye Netot községe Krausz Hermann e. 17 frt 66 kr. i. Hemmer Vincze Zachy Neagoi Georgie e. haszonbérleti jószág visszaadása i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám.

Gelb Dina Kimpján Juon e. kártérítés i. Duducz Péter Binder József e. 82 frt 38 kr. i. és 282 frt 12 kr. Pap Basil Amberboj és fia e. 16 frt i. Eröss Anasztáz Balla Ferencz és társa e. kártérítés i. Mike Adám Musakowski Péter e. 182 frt 55 kr. i. id. Borboly István ifj. Borboly István e. sommás visszahelyezés i. Kászoni Ferencz a dézsi rom. kath. iskoln alap e. kártérítés irán Dobolyi Ferenczné Richtzeit Sigmond és Doboly Ferencz e. ingatlan javak kiszakítása i. Nán György hagyatéki ügye.

Előadó k. t. bíró Illyés Károly.

Dahintén Karolinának a Nagy-Szebeni pénztár és Dahinten Károly e. végrehajtás felfüggesztése i. Hericza Juon és társai Czizmasin Niana e. 4000 frt i. Juon Hienek Nyikulaj Moritz e. 80 frt i. Juon Lukács Georg Vagner és társa e. 31 frt i. Mügend Márton Buchholzer Mihály e. leltár kiigazítás i. Szentmiklósi Jánosi Borbárának Jánosi István e. örökrész kiadása i. Boros György Pál Borbála hagyatéka i. Mark Rafael Csehi Marci e. birtokhábor i. Sándor Samu Nagy Mihály hagyatéka e. 90 frt 20 kr. i. Nagy József Vizi Mária e. ruha és visszatartott műszerek i.

(Vége következik.)

Bécsi tőzsdei árkelet.

(Július 20.)

5% metallique	59.60
5% nemz. államkölcsön	69.15
1860. államkötvény	101.50
Bankrészvény	768.—
Hitelrészvény	284.—
London	123.15
Ezüst	121.50
Arany	5.83
Napoleon arany	9.81 ¹ / ₂
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	79.70
" " " temesi	77.50
" " " erdélyi	75.75
" " " horvát-slavon	86.25

Felelős szerkesztő: RAPOLTY KÁROLY.

Szám 2738. 1871.

Árlejtési hirdetmény.

Miután a 2543. 1871. szám alatt közhirre tett, s folyó hó 7-én megtartott árlejtésen a bergenyei és mező-bándi fahidak kiadása meghiusult, ezen építkezések biztosítására a második árlejtés **folyó hó 24-én reggeli 9 órakor** fog megtartatni Maros-Vásárhelyt a szék tisztségi házá-nál, azon megjegyzéssel, hogy ha az árlejtés ezen napon nem sikerülne az építkezések rendes alku után is ki fognak adatni.

Kikialtási árak a bergenyei hidra nézve 908 frt 98 kr készpénz, 14 ígás- és 326 tenyeres napszám.

A mező-bándi hidra nézve 437 frt 48 kr készpénz 11 ígás- és 133 tenyeres napszám.

Miről vállalkozni kívánók azon megjegyzéssel értesíttetnek, miszerint a kikialtási ár 7%-kát mint bánatpénzt az árlejtés megkezdése előtt az árverési biztos kezébe letenni kötelesek, a tervrajzok és építési feltételek a rendes hivatalos órákon a szék mérnökénél megtekinthetők és másolatba kivehetők.

Marosszék tisztségének M.-Vásárhelyt, 1871. július 8-án tartott üléséből.

Főkirálybíró:

Mikó Mihály.

I. Bosi József,

t. aljegyző.

(54)

3—3

Sz. 2521. 1871.

Árlejtési hirdetmény.

Marosszék képviselő bizottmányának határozata következtében Lőrinczfalva községében a Nyárad folyón egy 12 öles jármashid lévén épülendő, ezen építkezés biztosítására az árlejtési határ nap folyó év **augustus 7-ére reggeli 9 órára** tüzetik ki, Maros-Vásárhelyt a szék tiszti házá-nál megtartandólag.

Midőn vállalkozni kívánók azon megjegyzéssel értesíttetnek, hogy a tervrajz és építési feltételek a rendes hivatalos órákban a szék mérnökénél megtekinthetők.

Marosszék tisztségének M.-Vásárhelyt, 1871. július 8-án tartott üléséből.

Főkirálybíró:

Mikó Mihály.

I. Bosi József,

t. aljegyző.

(55)

3—3

Kiadó szállás.

A teks Pál Károly ur piaczsori 274. sz. alatti házában, az emeletben egy 4 szobából álló, utcafelőli kényelmes szállás, jövő Szt-Mihály nap-tól kezdőleg bérbe adandó.

Ertekezhetni a hely színén **Richtzeit Testvérekkel.**

(55)

2—3

Rothschild és Társa

Posta-utca 14-ik szám

BÉCSBEN.

Legujabb és legelőnyösebb sorsjáték társulatok

300,000, 250,000, 220,000, 200,000
150,000, 140,000, 100,000, 70,000,
50,000, 25,000 frt stb. nyereményekkel

A cs. kir. osztrák 1864. évbéli államsorsjáték 20 sorsjegyre.

Egy bélyegezett részlet jegy, mint első részletfizetés 8 frt.

M. kir. államsorsjáték 20 darab sorsjegyért, Egy bélyegezett részletjegy, mint első részletfizetés 6 frt.

Török császári sorsjáték 20 db sorsjegyért, Egy bélyegezett részletjegy mint első részletfizetés 6 frt.

40 darab Braunschveigi hercegi sorsjegyre Egy bélyegezett részletjegy mint első részletfizetés 5 frt.

Minden huzásra érvényes.

Egy huszad részvényjegy az 1864-ik évi államsorsjegyekre, darabjáért 8 frt, 9 darab 70 frt 20 darab 150 frt.

Egy huszad részvényjegy a m. kir. államsorsjegyekre 7 frt darabja, 6 darab 40 frt, 20 darab 130 frt.

Igérvények minden huzásra.

Megbizások a cs. kir. tőzsdénél akár készpénz fizetésért akár megfelelő előpénzért a legpontosabban teljesíttetnek.

Allampapírok, sorsjegyek, bank, vasút és iparrészvények eladása és megvásárlása. kimutatások tervek és huzás-lajtromok

ingyen.

Rothschild és Társa,

Bécsben, posta-utca 14. szám.

(22)

10—20

Az általános elemi biztosítóbank

melynek intézményei a kielégítésre legteljesebb biztosítékot nyújtanak, alólírt által elfogad biztosítási ajánlatokat,

jég, tűz, villámcsapás és szétrombolás ellen

lak- és gazdasági épületekre, áruraktárokra, kicséptelt vagy szalmában levő terményre, a mezei gazdaság és müipar egyéb terményeire

földmivelői és más szerszámokra, állatok gyarak, gépek és szerekre,

háziesszközök u. m. butorok, ruha és fehérneműekre stb.

A jég elleni biztosításnál az eddigi szokásban volt különféle osztályozás helyett a díjak csak két osztály szerint fognak számíttatni és pedig az első osztályban **legelőnyösebb díjak, tekintet nélkül arra vagyon az utobbi 5 évben jégverés volt-e vagy sem** a másodikban felemelt díjak igen veszélyesnek ismert helyekre nézve.

A díjak nagyobb összegnél **váltak** által fizethetők, melyek aratás után lesznek beváltandók.

Egyszerűsített felvétel, okszerű árszabály, **legelőnyösebb díj**, lényeges engedések, könnyebbitett lefizetés, fokozatos leszállítása mellett.

Részesítés a tiszta jövedelemben, biztosított tagok (helyi választmány) véleményadása a kár nagyságáról, az évi nyeremény 10%-től átengedése, tűzvédezköz és oltószerekre **egyéb újítások.**

Felvilágosítással áttekintések és bevallási nyomtatványokkal a legnagyobb készséggel és díjmentesen szolgál.

A maros-vásárhelyi főügynökség

az Székelyföld, Tordamegyére és Beszterczevidékre.

Melczér és Milchnél,

pipere, norinbergi és rövidáru üzlet, főpiacz.

(33)

10—*

Az 1852. május 27. kiadott sajtó-rendtartás.

az 1871. május 14-éről kibocsátott bel- és igazságügyminiszeri rendeletben foglalt módosítások szerint összeállítva.

I. CZIKK.

Általános határozatok.

1. §. Mindaz, a mi ezen nyiltparancsban a nyomtatványokról rendeltetik, nemcsak a nyomtató-sajtó termelékére, hanem az elmének és képzőművészetnek kő-, fém- vagy vegytani eszközök által többszörözött minden szüleményeire (irodalmi és művészeti munkákra) nézve is érvényes.

Ellenben ezen nyiltparancs határozatai azon hivatalos nyomtatványokra, melyek hatóságaink által adatnak ki, nem alkalmazandók.

2. §. Minden nyomtatványnak a nyomtató, a kiadótulajdonos, és ha különös kiadó létezik, ennek nevével is, valamint a nyomtatási helynek előadásával és a megjelenés idejének szokott megjelölésével kell ellátva lenni.

Ugyanezen szabály érvényes az időszakai nyomtatványok (hírlapok, folyóiratok stb.) minden egyes lapjára (számára) vagy füzetére nézve is, azon további határozattal, hogy annak még a szerkesztő vagy szerkesztők nevét is kell tartalmaznia.

Azon esetekben, melyekben a kiadótulajdonos a nyomtatványon vagy épen nincs, vagy hamisan van megnevezve, az ezen nyiltparancsban a kiadótulajdonosra szabott kötelezettségek teljesítéseért mindig a nyomtató felelős.

3. §. Az időszakai nyomtatványnak minden egyes lapjából (számából) vagy füzetéből, és az ezzel szétküldendő minden mellékletből, továbbá a kihirdetendő nyomtatványokból, a nyomtató, vagy ha a kiadás valamely iparüzetszerű kiadótulajdonos által történik, a kiadótulajdonos köteles, legfőlegb egy órával a megjelenés helyéni kiadás vagy szétküldés előtt, időszakai nyomtatványoknál a felelős szerkesztő aláírásával ellátott egy kötelezpéldányt azon törvényhatóság elnökénél (főispán, főkirálybíró, főkapitány, polgármester), melynek területén a nyomtatvány megjelenik, benyújtanni, s ezen felül a közzététellel egyidejűleg egy más példányt a marosvásárhelyi sajtó-bírószági közvádlóhoz beküldeni.

Minden más, a sajtót elhagyó nyomtatványból, köteles a nyomtató egy példányt, a kiadás vagy szétküldés előtt legfőlegb három nappal, a megjelenés helyén létező említett hatóságnak átnyújtani.

Az ezen hatóság által az átnyújtó kívánata folytán kiszolgáltatandó vevényben a letétel időpontja pontosan elismerendő.

A nyomtatványnak az említett határidők eltelté előtt minden kiosztása, kiadása, bárminemű szétküldése vagy szétküldés végetti átadás, tilos.

4. §. A kiadótulajdonos tartozik a belföldi kiadott minden nyomtatványból azon törvényhatóság elnökéhez, melynek területén a nyomtatvány megjelent, s tovább a m. kir. belügyminiszterhez, az erdélyi nemzeti muzeumhoz és a magyar nemzeti muzeumhoz egy-egy kötelezpéldányt beküldeni. (1871 máj. i. ü. m. r. 3. §.)

Ezen megküldéseknek, időszakai nyomtatványoknál megjelenésük szabályszerű időszakaiban, nem időszakai nyomtatványoknál legfőlegb a nyomtatvány kiadásától számítandó nyolcz nap alatt kell történniök, ezek bérmentesek, és különösen költséges kiállítású nyomtatványoknál, a kötelezpéldányért a bolti árólí kellő százalék-leszámítás melletti kárpótlás fog adatni.

A kötelezpéldányok beküldése alól azonban az üzleti és magánhasználatra való nyomtatványok, mint jelentési czédulák, czimzetek, ajánlási jegyek, üres lapok és a sajátjának hasonló alárendelt termelékai kivételnek.

Rovatozott papirosak és tisztán iparüzleti minőségű ékitménytárgyak, a mennyiben sem szöveget, sem képet nem tartalmaznak, továbbá a függvények s látogatási jegyek a 2- és 3-ik §§-ban kiszabott alakszerűségek teljesítése alól fölmentvők.

II. CZIKK.

A nyomtatványok készítéséről és az ezekeli üzletről.

5. §. Ki legyen a nyomtatványok készítésére, kiadására és az ezekeli üzletre jogosítva, az iparüzleti törvények és szabályok határozzák meg.

Ezen határozatok az időszakai nyomtatványok készítésére és szétterjesztésére nézve is irányadók.

6. §. A nyomtatványok szétterjesztését (eladását, árulását vagy kiosztását) csupán a nyomtatványokkall kereskedésre az iparüzleti törvények szerint följosított személyek és pedig csak szabályszerű eladási helyeiken, jogosítványukhoz képest, és az iparüzleti szabályok által szabályozott mód szerint folytathatják.

7. §. A nyomtatványokkall házalás, ezeknek eladás végetti kiállítása, kiküldése s kiosztása az iparüzleti helyiségen kívül, tiltatik.

Szintugy tilos, a nyomtatványoknak utcákon és más nyilvános helyeken kifüggesztése vagy fölragasztása, a törvényhatósági elnök különös engedélye nélkül.

A falragaszok tilalma azonban tisztán helybeli vagy iparüzleti tartalmu hirdetményekre, ugymint: színházi lapokra, bérlesek, eladások, multságok stb. e f. hirdetésére nem vonatkozik.

Ilyes hirdetmények a törvényhatósági elnök által e végre meghatározott helyeken kifüggeszthetők. Falragaszványok kifüggesztésére senkit sem szabad használni, a ki az említett hatóság engedelmével, melyben nevének kifejezve kell lennie, magával nem hordja.

Ezen engedelemlevél visszaélés esetében azonnal elvételhetik.

Nyomtatványokrai előfizetőknek vagy aláíróknak gyűjtése, oly személyek által, kik a törvényhatósági elnök engedelemlevelével ellátva nincsenek, a nyomtatványokkall házalással egyenlőnek tekintendő.

8. §. Oly helyeken, a hol nyomtatványokkall kereskedésre jogosított személyek vagy épen nem, vagy a megkívántató számmal, avagy kellőleg fölállítva nem léteznek, a helytartó,*) a kimutatott szükséglet folytán, egyes bizalmat érdemlő személyeknek, meghatározott időszakai nyomtatványokra nézve eladási engedélyeket adhat.

Ezen eladási engedélyek mindig csak hat hónapra adandók, semmi más személyre, más eladási helyre és más nyomtatványra nézve nem érvényesek, mint a melyek ezekben világosan megnevezvők, s visszaélés vagy az engedély áthágása esetében azonnal ismét elvételhetnek.

Hasonló eladási engedélyeket ott, ahol a biztonság és rend föntartására saját országfejedelmi hatóságok**) állítvák föl, ezek, különben pedig a kerületi előjárók, ha az ez iránti szükséglet mutatkozik, hatáskörük területében lakó bizalmat érdemlő személyeknek, szent képek, imádságok és imakönyvek eladása végett, vagy bizonyos helységekre avagy vásárookra, bucsujárnapokra és egyházi ünnepélyekre adhatnak. A törvényhatósági elnökök kötelesek oly helyeken, hol az eladás történik, a fölött őrködni, hogy az ilyes jogosítvány át ne hágassék.

III. CZIKK.

Az időszakai nyomtatványokról.

9. §. Időszakai nyomtatványoknak csak azon nyomtatvány tekintendő, mely havonként legalább kétszer, habár nem egyforma időszakokban jelenik meg.

Valamely laphoz vagy füzethez tartozó alkatrészeknek oly mellékletek tekintendők, melyek ezzel egyidejűleg s elválasztlanul adatnak ki, és előfizetési uton vagy egyenkint elkülönítve nem árultatnak.

Ellenben mindazon lapok által, melyek tartalmukhoz képest önálló időszakai nyomtatványokat képeznek és előfizetési uton vagy egyenkint elkülönítve árultatnak, a megjelenés föltételei is elkülönítve teljesítendők, és ezen kötelezettség alól valamely közös czim fölvétele által magukat ki nem vonhatják. (1871. május 14. b. és i. ü. m. ren. 4. §.)

10 és 11. §. A ki időszakai nyomtatványt akar kiadni, köteles azon törvényhatóság elnökéhez, melynek területén a lap megjelenik, szándékát előleg írásban bejelenteni.

E bejelentésnek magában kell foglalnia:

1. a kiadótulajdonosnak, és ha külön kiadó létezik, ennek is nevét és lakhelyét;

2. a törvényes tulajdonokkal bíró szerkesztő nevét és lakhelyét, s ha a lapon több szerkesztő nevezendő meg, mindnyájuk nevét és lakhelyét;

3. a nyomtató nevét és lakhelyét;

4. az időszakai nyomtatvány megjelölését (czimét) megjelenési időszakát és a szándékolt tartalom előadását.

Ha a kiadni szándékolt időszakai nyomtatványért biztosíték teendő le: a kiadó köteles a biztosíték letételét a megindítás előtt a törvényhatóság elnökénél igazolni s arról egyidejűleg a marosvásárhelyi sajtó-bírószági közvádlóhoz jelentést tenni.

Hasonló módon köteles a kiadó az 1—4. pont alatt érintett körülményekben előforduló minden változást még a további kiadás előtt a törvényhatóság elnökének írásban kijelenteni.

E határozatok megszegése esetében a bíróság a sajtó rendtartás 28. §-ban meghatározott büntetésen fölül, a szabályszerű feltételek teljesítéséig a lapot betiltandja.

A törvényhatóság elnöke köteles minden egyes bejelentésről a m. k. belügyminisztert és a marosvásárhelyi közvádlót értesíteni. (1871. május 14. b. és i. ü. m. rendelet 5. §.)*

12. §. Az időszakai nyomtatvány mindegyik szer-

*) Jelenleg kétségen kívül a belügyminisztérium.

**) Erdélyre nézve a kir. biztosság.

*) Az 1852. sajtórendtartásnak 10 és 11. §§-ai az említett miniszteri rendelet által összevonatván, szükségessé vált az 1871. május 14. b. és i. ü. m. rendelet 5. §-ának módosított rendtartás eredeti szövegének helyettesítése a jelenlegi szöveggel.

kesztőjének legalább 24 évesnek és magyar állampolgárnak kell lennie, s személye és vagyona felett szabad rendelkezéssel kell birnia.

Oly személyek, kik vizsgálat vagy büntetési fogságban vannak, fogságuk ideje alatt, az időszakai nyomtatvány szerkesztéséből és kiadásából kizárvák. (1871. máj. 14. b. és i. ü. m. rendelet 6. §.)

13. §. Minden olyas nyomtatványért, a mely habár csak mellékesen is a politikai napi eseményeket tárgyalja, politikai, vallási vagy társadalmi kérdésekkel foglalkozik, avagy általában politikai tartalmu, a kiszabott biztosítvány leteendő.

A hivatalos hírlapok a biztosítvány letételétől mentesek.

14. §. A biztosítvány, oly időszakai nyomtatványokért, melyek hatvanezer lakosnál nagyobb népességű helyeken, vagy ezeknek két mértföldnyi körületében jelennek meg, tízezer pengő forintot; oly helyeken, melyekben harmincezer lakosnál több létezik, hétezer pengő forintot; minden más helyeken ötezer pengő forintot tesz; oly időszakai nyomtatványokért, melyek hetenkint háromszornál kevesebbszer jelennek meg, ezen biztosítványi öszvegnek csak fele teendő le.

15. §. A biztosítvány a letevő választása szerint vagy készpénzben, vagy a bemutatóra szóló, pengő pénzben kamatoló ausztriai császári álladalmi kötelezvényekben, a letétel napjánai börzefolyam szerint, azonban a névbeesen fölül soha nem számítva, fizetendő le; azonban kettős értékű jelzalog által biztosított kötelezvényekben, a magyar földhitel intézet zálog leveleiben vagy az 1867-iki magyar vasuti kölcsön-kötelezvényben is letehető. (1871. máj. 14. b. és i. ü. m. r. 8. §.) Az első esetben a biztosítványi öszvegtől a kamat a cs. k. törlesztőalapnál létező pénzláb szerint fizettetik.

Azon pénztárak, melyeknél a befizetésnek történnie kell, minden koronországban külön fognak közhírre tétetni.

A biztosítvány az időszakai nyomtatvány megjelenésének megszűnte esetében, az utolsó szám kiadása utáni hat hónap mulva, a marosvásárhelyi sajtó-bírószági közvádló abbéli bizonyítványának előmutatása mellett, hogy ezen időszakai nyomtatvány miatt semmiféle bírói eljárás sincs folyamatban, a lefizetőnek visszaadatik.

16. §. A biztosítvány ezen nyomtatvány és mellékletei miatt, melyért adatott, kiszabott minden pénzbeli büntetésekért s a vizsgálati költségeikért, az elített személyének figyelembe vétele nélkül kezekedik.

17. §. Ha valamely jogérvényes ítélet által az egész biztosítványának vagy valamely részének elvesztése kimondatott, ugy az érdeklettek kötelesek magukat az ítélet jogerőre emelkedése után három nap alatt a közrend és biztonság föntartására kirendelt országfejedelmi hatóságnál és a sajtó-bírószági közvádlónál az elvesztettnek ítélt öszveg és a netalán megített eljárási költségeknek azon pénztárba lett beszoolgáltatása iránt, melyre ezen pénzbüntetések szállanak, igazolni; ellenkező esetben a sajtó-bírószági közvádló ezen befizetésnek a biztosítványból teljesítése iránt a bíróság további közbejötté nélkül intézkedik.

Ha a biztosítvány nem készpénzben fizettetett le, ugy e végre, az ily czélból letett álladalmi kötelezvények szükséges része, hasonlókép a bíróság hozzájárulása nélkül, börzeszerűleg adatik el. Az eljárási költségek megtérítése is hasonló módon hajtandó be.

18. §. Ha a biztosítvány az abból rendelt kárpótlások folytán megkevesbül, ugy annak kiegészítése a 11. §-ban megállapított következmények alatt legfőlegb három nap alatt kimutatandó.

A 11. §-ban megállapított következményeknek van helye azon esetben is, ha az időszakai nyomtatványért biztosítvány nem adatott, és az ítéletileg kiszabott pénzbüntetések vagy az eljárási költségek megtérítése három nap alatt le nem fizettetnek.

19. §. A már jelenleg létező időszakai nyomtatványok kiadóinak, a biztosítványnak a jelenleg megállapított mennyiség szerinti lefizetésére, három hónapi határidő engedtetik. Ezen időszakai nyomtatványok szabályszerűleg engedélyezetteknek tekintetnek, s kötelesek harmincz nap alatt a 10. §-ban 1—6 alatt elősorolt adatokat a fölhevott hatóságoknál kimutatni. Ezen határidők azon időponttól folynak, melyben ezen nyiltparancs hatályba lép.

20. §. Az időszakai nyomtatványba az abban közlött tényeknek minden hivatalos megigazitása, az ennek vétele után legközelebb megjelenő lapba (számba) vagy füzetbe költségmentesen beiktatandó.

A tényeknek az érdeklettek részéről egyéb megigazitásai hasonló módon, ingyen azonban csak anynyiban iktatandók be, a menyiben a válasz terjedelme azon czikk terjedelmét, melyre a válasz vonatkozik, kétszeresen fölül nem haladja.

Ha ezen eset forog fenn, ugy a több sorokért a közönséges beiktatási illetékek fizetendők.

A megtagadás esetében, a beiktatás a fennálló szabályok szerint a kihágások elítélésére illetékes hatóságok részére tartozik.

A bíróság az ily kívánat felett haladéktalanul határoz, és határozatának a felvételt elrendelő része ellen használt jogorvoslat nem bír felfüggesztő hatállyal.

A hivatalos kibocsátványokat, tartozik a lap azon hatóság kívánatára beiktatni, mely azt kibocsátotta. (1871. maj. 14. b. és i. ü. m. r. 9. §.)

21. §. Ha valamely időszaki nyomtatvány ellen bűnvádi eljárás indítatik, úgy a hatóság meghagyása folytán az ezen bűnvádi tárgyalásban kibocsátott rendeletek teljesen és változatlanul ugyanaz időszaki nyomtatvány legközelebb megjelenő lapjában (számában) vagy füzetében, s szintugy a büntető ítélet is közlendők.

Az ilyes közlésnél bármiféle hozzáadások, megjegyzések beiktatása a közleményt tartalmazó számban tilos. (1871. maj. 14-ről b. és i. ü. m. r. 10. §. szerinti módosítás.)

Továbbá a még lefoglalt vagy büntetésreméltónak nyilvánított nyomtatványt tovább terjeszteni, vagy nyomtatás által közölni még akkor sem szabad, ha ez csak mellesleg és elbeszélésképp történne is.

22. §. Ha valamely időszaki nyomtatványban folytonosan a trón, a monarchiai uralkodásforma, a birodalom álladalmi egysége és épsége, a monarchiai elv, a vallás, a közérkölciség, vagy általában az álladalmi társaság alapjai iránt ellenséges, vagy a közcsend és rend fontartásával össze nem egyeztethető irány követetik, úgy előre bocsátott kétszeri írásbeli sikertelen megintés után az ilyes időszaki nyomtatványnak további kiadása azon koronaország helytartója által, melyben ezen nyomtatvány kiadatik, három hónapra betiltható.

A hosszabb ideig tartó, vagy egészen betiltás avagy az engedmény visszavétele csak a legfelsőbb rendőri hatóság által mondathatik ki.

A belföldön megjelenő más nem időszaki nyomtatványok is, ha ilyes veszedelmes irányt követnek, a legfelsőbb rendőri hatóság által és sürgető esetekben azon koronaország helytartója által, melyben ezen nyomtatvány kiadattak, betilthatók. A helytartó intézkedései ellen a folyamodás útja, azonban halasztó erő nélkül, a legfelsőbb rendőri hatósághoz nyitva áll.

IV. CZIKK.

A külföldi nyomtatványokról.

23. §. A külföldi nyomtatványok a legfelsőbb rendőri hatóság által a birodalom egész terjedelmére nézve eltiltathatnak.

A külföldi nyomtatványnak eltiltása, magában foglalja azon nyomtatvány bel- vagy külföldön készült minden fordítása közrebecsátásának vagy terjesztésének avagy különben kiadásának tilalmát is, tartalmazza bár az a nyomtatványt egész terjedelmében vagy ennek csak részét.

A cs. k. postaintézet a tiltott külföldi, vagy ezekkel egyenlő nyomtatványokra sem az előfizetéseket, sem különben szállítás végett azon nyomtatványokat el nem fogadhatja, és azoknak bevitelére, árulása, hirdetése s terjesztése mindenkinek tiltatik.

V. CZIKK.

A nyomtatványok büntetésreméltó terjesztéséről.

24. §. Büntetésreméltó terjesztőnek tekintendő minden könyv- vagy műarús, ószerarús, könyvnyomtató, kiadótulajdonos, vagy bárki, a ki nyomtatványok árulását iparüzletképp folytatja, ha büntetésreméltó tartalmu, vagy valamely tudtára esett különös intézkedés által eltiltott nyomtatványokat szétküld, vagy ezek szétküldésére megrendelés által okot szolgáltat, avagy ilyes nyomtatványokat az áruk bevitelére nézve létező szabályok áthágásával a külföldről az ausztriai álladalom vidékébe behoz vagy behozat; továbbá bárki, a ki ilyes nyomtatványokkal jogosítlan vagy titkos kereskedést üz, vagy ezeket nyilvános helyeken, olvasókönyvtárakban stb. kiteszi vagy különben további terjesztés végett másoknak átengedi.

VI. CZIKK.

A lefoglalásról.

25. §. A törvényhatóságok elnökei és más közigazgatási tisztviselők kötelesek, ha oly nyomtatvány jön tudomásukra, melyben hivatalból üldözendő büntetésre méltó cselekvény foglaltatik, a marosvásárhelyi sajtóbírói közváltót, — ha pedig a nyomtatvány a sajtórendtartás határozatainak megszegésével adatott ki, a jelen rendelet 42. §-ban érintett bíróságokat haladéktalanul értesíteni. (1871. május 14. b. és i. ü. m. r.)

VII. CZIKK.

A sajtórendtartás áthágása miatti büntetésekről.

26. §. Jelen nyiltparancs 2., 3. és 4. §§. szabályainak áthágása huszonötötől kétszáz osztrák forintiglani bírsággal büntetendő, mely ismétlés esetében megkétszázszorozható.

A 2. §-ban kiszabott följegyzésben tudva tett

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár - Fundatúra Bontás - Belső Célú Napca.

hamis előadás miatt nyomtató vagy a különbeni bűnösök ezenföül nyolcz naptól egy hónapiglani fogsággal büntetendők.

27. §. Jelen nyiltparancs 5—8. §§. szabályainak áthágásai miatt, nem tekintve az iparüzleti törvények szerint netalan bekövetkező elbánást, úgy a közvetlen tettes, mint az is, ki őt e végre megrendelte, ötötől kétszáz osztrák forintiglani bírsággal vagy egy naptól egy hónapiglani fogsággal büntetendő.

A házaló kereskedésben vagy különben tiltott terjesztésben avagy zugforgalomban ért vagy szabályellenesen nyilvánosan kifüggesztett nyomtatványok elkobozandók.

28. §. Valamelyik időszaki nyomtatványnak 9—19. §§. rendeletei elleni kiadásért, nem tekintve a 11. és 18. §§. kimondott következményeket, a kiadótulajdonos és a nyomtató ötventől ötszáz osztrák forintiglani bírsággal büntetendő.

29. §. A hatóságok vagy magánfelek által átadott közlemények beiktatásának megtagadásaért, vagy ha a közzététel nem a szabályszerű időben és módon teljesített, a felelős szerkesztő huszonötötől kétszáz forintig terjedhető bírsággal büntetendő s az időszaki nyomtatvány a szabályszerű beiktatás teljesítéséig betiltható. (1871. maj. 14. b. és i. ü. m. r.)

30. §. A közzététel végett átadott hatósági kibocsátványokhoz csatolt hozzáadásoknak vagy az ezek iránti megjegyzéseknek beiktatása, továbbá valamely lefoglalt vagy büntetésreméltónak nyilvánított nyomtatvány (21. §.) további hirdetése vagy terjesztése ötventől ötszáz forintiglani bírsággal, s különösen gonosz szándék esetében azonföül nyolcz naptól egy hónapiglani fogsággal büntetendő.

Az ezen áthágás tárgyát képező nyomtatványok, valamint az ezek készítésére szolgáló betűszedvény vagy különbeni készületek megsemmisítendők.

31. §. Oly időszaki nyomtatványnak, melynek kiadása a hatóság által betiltható, hasonló vagy megváltoztatott cím alatti további közzététele, nem tekintve a rendelő betiltást, ötventől ötszáz forintiglani bírsággal és sulyosító körülmények esetében a szerkesztő, kiadótulajdonos vagy nyomtató e miatt egytől három hónapiglani fogsággal és különösen sulyosító körülmények között a nyomtató és kiadótulajdonos az iparüzlet elvesztésével is büntetendő.

32. §. A tiltott vagy ezekkel egyenlő nyomtatványok bevitelére, árulása, hirdetése és terjesztése ötventől ötszáz forintiglani bírsággal, és sulyosító körülmények között egytől három hónapiglani fogsággal büntetendő.

A terjesztésben ért ilyes nyomtatványok elkobozandók.

VIII. CZIKK.

A nyomtatványok büntetésreméltó tartalmáérti felelősségről.

33. §. Ki magát nyomtatványok által valamely az általános büntető törvények szerint büntetésreméltónak nyilvánított cselekvényben teszi bűnössé, az ezen törvények által kiszabott büntetések alá esik.

34. §. A büntetésre méltó nyomtatvány szerkesztésénél, nyomtatásánál vagy terjesztésénél közremunkáló személyek, a mennyiben ők az általános büntető törvénykönyv határozatai szerint a nyomtatvány által elkövetett büntettségben vagy vétségben bűnösöknek nem találhatók, a következő esetekben a büntetésreméltó tartalomért egyideűleg felelősek, és a köteles figyelem és gondoskodás elmulasztása miatt az alább következő határozatok szerint büntetendők, és pedig:

a) a szerkesztő, fordító vagy kiadó, a mennyiben be nem bizonyítja, hogy a nyomtatás az ő tudta s bűne nélkül történt;

b) időszaki nyomtatványoknál a lapon megnevezett mindegyik szerkesztő, ha be nem bizonyítja, hogy a büntetésreméltó cikk kinyomtatása határozott akarata ellen történt, s hogy ő a jelentést erről legfölebb a próbapéldány (3. §.) átadásaig az illető hatóságnál megtette;

c) a kiadótulajdonos, izzé bár a nyomtatványok kiadását iparüzletképp, vagy csak ezen külön esetben vállalta legyen is azt föl.

35. §. Ezen személyeken kívül a nyomtatvány tartalmáért a nyomtató (a nyomda ügyvezetője) felelős:

a) ha iparüzletileg jogosított kiadótulajdonos a nyomtatványon nines, vagy hamisan van megnevezve;

b) ha a nyomtatvány, külalakjánál fogva valamely falragasztó vagy röpívet, azaz oly sajtótermelékét képez, mely egyes lapokból áll, vagy legálább egy nyomtatott íven túl nem terjed;

c) ha a nyomtatás ezen nyiltparancs 2. és 3. §§-nak áthágásával történt.

36. §. Az eladással foglalkozó, áruló vagy terjesztő a nyomtatvány tartalmáért felelős:

a) külföldi nyomtatványoknál, ha a nyomtatvány megjelenésének helye vagy annak szerkesztője, vagy kiadótulajdonosa, avagy a megküldés módja a nyomtatvány gyártási helyétől eltér, és a terjesztésnek képes, vagy ha az általános kiszabott vagy

legalább szokott megjelölések, tudniillik a nyomtatvány megjelenésének helye és ideje, továbbá kiadótulajdonosának neve hiányzik, vagy helytelenül van elöládva, vagy ha végre, az eladás titkos módon történik;

b) oly nyomtatványoknál, melyek ezen nyiltparancs 5—8 §§-ainak áthágásával bocsátatnak forgalomba;

c) falragasztók és röpíveknél (35. §.)

37. §. A büntetésre méltó nyomtatványok kiadásánál közremunkáló személyek felelőssége (34—36. §§.) a nyomtatványok és az ahhoz tartozó mellékletek teljes tartalmára kiterjed.

A szerkesztőségnek vagy kiadónak a fölvett beiktatások tartalma elleni óvásai és nyilatkozatai, vagy a más személyek által elvállalt kezesség, ezen törvényes felelősséget meg nem szüntetik.

38. §. Ha valamely nyomtatvány tartalma a törvény által büntettnak nyilvánított cselekvényt képez, úgy az ezen tartalomért felelősek mindegyike (34—36. §§.), kinek közremunkálása büntettnél nem tulajdonított, egytől hat hónapiglani fogsággal, és sulyosító körülmények között hat hónaptól két évigleni szigorú fogsággal büntetendő.

Ezenföül oly időszaki nyomtatványoknál, melyekért biztosítvány adatott, ennek az általános büntető törvénykönyv 28. §-ában megállapított mérték szerinti elvesztése ítélandó.

Ha pedig a nyomtatványért biztosítvány nem adatott, úgy az iparüzleti kiadótulajdonos ellen, vagy a mennyiben ilyes a nyomtatványon nines, vagy hamisan van megnevezve, a nyomtató (a nyomda ügyvezetője) ellen, ha közremunkálásuk nekik büntettnél nem tulajdonított, a fogsági büntetés mellett öt-százottól ezer pengő forintiglani bírság ítélandó.

39. §. Ha a nyomtatvány tartalma vétséget képez, úgy az ezen tartalomért a 34—36. §§. értelmében felelősek mindegyike, a ki ugyanazon vétségben bűnösnek nem találhatók, tízenegynaptól három hónapiglani fogsággal, vagy ötventől ötszáz forintiglani bírsággal büntetendő. Sulyosító körülmények között hat hónapi fogság ítélandó.

40. §. A 39. §. esetében is, oly időszaki nyomtatványoknál melyekért biztosítvány adatott, egyszersmind a biztosítványnak az általános büntető törvénykönyv 251. §-ában megállapított mérték szerint elvesztése ítélandó.

Ha pedig a nyomtatványért biztosítvány nem adatott, úgy az iparüzleti kiadótulajdonos ellen, s a mennyiben ilyes a nyomtatványon nines, vagy hamisan van megnevezve, a nyomtató (a nyomda ügyvezetője) ellen, ha közre munkálásuk nekik vétségül nem tulajdonított, százottól ötszáz osztrák forintiglani bírság ítélandó.

41. §. A sajtóügyekben ítéletileg kimondott pénz-büntetések behajtásának módja iránt, azon pénzalap iránt, melybe ezek beszolgáltatandók, valamint a pénz-büntetésnek fogsággá leendő átváltoztatása iránt, az általános büntető törvénykönyv határozati alkalmazandók.

IX. CZIKK.

A hatóságoknak a sajtóügyekbeni illetőségéről.

42. §. A 2. bezárólag 32. §§. határozatainak áthágása esetében azon bíróságok, melyek a fenálló szabályok elitélésére illetékesek, a büntető perrendtartás 416 és következő §-aiban meghatározott módon fognak eljárni.

Ha azon nyomtatvány tartalma által, melynél a sajtórendtartás áthágása történt, valamely hivatalból üldözendő büntetésreméltó cselekvény követte el, a bíróság köteles erről a marosvásárhelyi közváltót értesíteni. (1871. maj. 14. b. és i. ü. m. r.)

43. §. Azon büntetések fölötte, melyek valamely nyomtatvány büntetésreméltó tartalma miatt (33—40. §§.) szabandók, azon bíróságok ítélnék, melyek általában a tartalom alapuló büntetett vagy vétség fölöttei határozásra hivatják.

X. CZIKK.

Az iparüzleti jogosítvány elvételéről.

44. §. Oly iparüzletkötől, kik sajtóvali visszaélés ellen kibocsátott törvényeknek iparüzletük gyakorlata közben megszegései miatt már kétszer elítéltek, további elítéltetésük esetében, az iparüzleti jogosítvány elvételhetik.

XI. CZIKK.

Az elévülésről.

45. §. A jelen nyiltparancs áthágása miatti vizsgálat és büntetés megszűnik, ha az áthágás elkövetése utáni hat hónap*) alatt eljárás nem indított, vagy ha a megkezdett eljárás ugyanannyi időn át nem folytattatott.

*) Az 1871. maj. 14. i. ü. m. 8 §-t ezt következőleg módosítja: az elévülés ideje nyomtatvány útján elkövetett büntetésekre nézve egy év, a sajtóügyekre nézve az általános büntető törvénykönyv 251. §-ában megállapított mérték szerint.